№ 94 Ausgabe A.

HOMAN

Cena s pieresyłkaj i dastaŭkaj da chaty.

na 1 hod—4 m. 80 fen., na ½ hodu—2 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies. — 40 f.

Biełaruskaja Wilenskaja czasopiś

wychodzić dwa razy u tydzień: u aŭtorki i piatnicy.

Adres redakcii: Wilnia, Zawalnaja 7.
Adres administracii i ekspedycii: M. Stefanskaja 23.

Cena Abwiestak·

na 4-aj staranie sa radok drobnymi literam —25 fen.; drobnyje abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci—60 fen. za linieiku drobn. drukam.

№ 94 (186) Hod II. Wilnia. 23 listapada 1917 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

Arešt Puryškiewiča i Jusupowa.

22 listapada.

Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaho: Bitwa na pałudziennym zachodzi ad Kambre trywaje dalej. Pry massowym učaści pancyrnych samachodaŭ warožaja piachota i kawaleryja pamykałasia zrabić praryŭ, nieŭdaŭšyjsia pieršaho dnia. Jon iznoŭ nieŭdaŭsia. Naša artyleryja i kulemioty značna praciarabili warožyje wojski, katoryje paśla papali pad kontrudar našaj piachoty. Na zachod nim bierazi ad Šeldy worahi adkinuty na Ańje i Fonteń. Na ŭschodnim bierazi — da miejsc,. skul wyjšli, napoŭdni Rymuniji. Pierad i za našymi linijami na ŭsienkim poli bitwy ležać abłomki pancyrnych samachodaŭ. U nočy bitwa spyniłasia. Silny francuski atrad uwarwaŭsia na našu liniju na poŭdni ad S. Kanten, ale byŭ adkinut kontratakaj.

Front niamieckaho Naślednika: Miž Kraon i Beri-o-Bak francuzy pačali silnyje nastupleńnia. Usiudy my adkinuli worahoŭ štykami i kontratakami. Tolki na paŭnočnym uschodzi ad Wil-o-Bua francuzy udzieržalisia na adnym froncie.

Na uschodnim teatry i Makiedonskim fronci — biez wialikšych bitw.

Italjanski teatr.

My i aŭstryjaki ŭziali šturmam wiaršyny Monte Fontana Sekka i Monte Spinucija, miž Brentaj i Pjawe.

LONDON. (Reŭter) Razryŭ miž bolšewikami i mienšewikami, jak zdajecca adbyŭšyjsia fakt.

Cieraz niekolki dzion budzie abjaŭlen dzien wybaroŭ u ustanoŭčy sejm. Adnak, pry ciapierašniaj anarchii nia može być hutarki ab bolej-mieniej biespartyjnych wybarach.

Pachod wojska z Łuhi na Pieciarburh spynien. Aficery pryłučylisia da mienšewikoŭ, sałdaty—da bolšewikoŭ.

Ubiŭcy Rasputina, Puryškiewič i kn. Jusupow, areštowany s pryčyny abwinieńnia u znosinach s Kaledzinym.

Rewolucyjny wajenny kamitet wydaŭ adozwu da zamožnych stanaŭ, kab jany nie ihrali z ahniom. Inačej jany buduć pazbaŭleny prawa atrymliwać spazyŭnyje pradukty, a ichnije zapasy buduć skonfiskowany.

Za kamendanta Maskwy naznačen sałdat.

ROTTERDAM. „Daily Telegr." dawiedywajecca s Pieciarburha:

Mieńšewiki panura hladzić na pałežeńnie: jany bajacca dyktarura i bolšewikoŭ. Jany ŭžo blizka dajšli uhody z bolšewikami, kab suprawicca dyktaturu, ŭžo roŭna, chto by jon ni byŭ.

Miž Łuhaj i Gatčynaj sabrano mnoha artyleryi, piachoty i kawaleryi.. Mety ich nikomu niewiadomy.

Ab Kalezinie kažuć, što jon; badaj, budzie dyktaturam; jon zanimaje Doniecki kapalniana-pramyšleny okruh. Chodziać čutki što jon žadaje sazywu ustanoŭčaho sejmu ŭ Maskwie.

BAZEL. „Petit Parisien" piše, što rasiejskaja wajennaja misija na francuskim wajennym fronci ŭziata nazad

NJU-JORK. (Reŭter). Njujorskije ŭłaści nałažyli arešt na 10.000 tonn cukru, ležaŭšaho ŭ adnym tutejšym składzie i zakuplenaho rasiejskim uradam pierad rewolucijej. Cukier pradajuć dziela zdawołeńnia miejscowych patreb.

BERLIN. La zachodniaho uzbiarežža Anhlii našy padwodnyje łodki iznoŭ zatapili 12.000 tonn.

WIENA. Impieratar wyjechaŭ na italjanski foont.

ŠTOKHOLM. „Soaialdemokraten" prše, što minister finansoŭ, socyalist Brangin, uziaŭ odpusk s pryčyny błahoha zdaroŭja.

WAŠYNGTON. Amerykanski minanosiec „Čonsy zatanuŭ pojasie błokady. Utanuli 20 asob.

LUGANO. Hezety nakazujuć z Rymu, što Papież predłažyŭ italjanskamu uradu abjawu u Weneciju nieutralnaj pad uprawleńniem weneckaho patryarcha. Adnak, italjanski urad na heta nie prystaŭ.

BAZEL. Dański minister skazaŭ karespandetam hazet, što Danija, Šwecija i Nowehija pry ŭsiakich warunkach astanucca neutralnymi.

LONDON. (Reŭter). U Nižniaj pałaci pryniata papraŭka da zakona ab wybarach, pawodłuh katoraj asoby, supraciŭ ajučesia wajennaj pawinnaści, pazbaŭlajucca wybarnaho prawa.

Ad Redakcii.

Kab złučyć u adno ŭsie kruhi i ŭsie palityčnyje kirunki biełaruskaho hramadzianstwa dziela ahulna-nacyonalnaj sprawy: sazywu ŭ Wilni ahulna-biełaruskaj nacyonalnaj Konferencji z usich biełaruskich ziamiel okupacii — funkcii Redakcyjnaho Kamitetu „Homana" pryniaŭ na siabie prezydjum Orhanizacyjnaho Kamitetu dziela sazywu pamienionaj Konferencji, złoženago tymczasam z niżepisanych asob:

predstauniki biełaruskaho katalickaho duchawienstwa: *ks. Jan Siemaškiewič i ks. Władysłau Tołočko;*

predstauniki biełaruskaho prawasłaunaho duchawienstwa: *prtojerej św. Michaił Golenkiewič i jeromanach św. Sawacij;*

p. p. *Wincenty Swiatopołk-Mirski, Jazep Lickiewič, Wacłau Łastouski, Iwan Łuckiewič, Anton Łuckiewič, Jazep Saławiej, Dominik Siemaško, Janká Stankiewič, Kazimir Šafnagel, Jazep Turkiewič.*

Zasiedańnia prezydjuma adbywajucca kožyn dzień, aprryč niadziel, u pamiaśčeńni Organizacyjnaho Kamitetu, Wilenskaja 23, ad 1 da 2 gadz. pa. pał.

Nia tymi rukami.

(list u Redakciju).

Polskaja hazeta „Dzieńnik wileński" chwalić kalendar «Pryjaciela» asabliwa za jaho staćciu ab Unii na Biełarusi. Hazeta piše, što paśla rewolucyi u Rasiei iznoŭ paŭstaje sprawa relihijnaj Unii i. znacycca, zusim u paru kalendar začapiŭ jaje.

Chtož može i maje prawa za heta ŭziacca? Wiedama, tolki tyje, što pracujuć dziela biełaruskaho adražeńnia dziela taho pracujuć, kab palepšyć dolu i adčynić wočy barotnamu biełaruskamu narodu. Tymčasam što-ž heta za ludzi što pačali hutarku u „Przyjacielu" i „Dz. W."? Jak kaliś „Przyjaciel", tak ciapier „Dzien W." robiać na Biełarusi škodnuju rabotu niśčeńnia pryrodnaho wiekawitaho žychara hetaho kraju — biełarusa, užywajučy toje, što jość samaje darahoje u čeławieka — jaho relihiju — dziela kryŭdnaj raboty, dziela zahuby biełarusoŭ. Wiedama ab Unii mohuć pisać usie, ale kali wodle słoŭ polskaj hazety „paŭstaje sprawa Unii" i kali ŭ hety samy čas palanizacyjnaje wydawiectwa zamieščaje wializarnuju staćju, kab šyryć jaje «siarod narodu hetaho kraju», to heta ŭžo nie pisańnie, nia hutarka, ale tendencija. A praciŭ usiakaj polskaj raboty miž biełarusami u hetym kirunku my wystupim, jak najenerhičniej. Tolki pry našych dziŭnych, nienarmalnych wawunkach mahčyma hetkaja rabota palakaŭ. Palanizatary, ludzi, katoryje nie zdatny zrazumieć istotnyje patreby našaho narodu, katoryje chacielib zrabić z hetaho narodu pole dla šyreńnia polščyny, katoryje nia spytaŭšysia hetaho narodu žadajuć pryłučyć Biełaruś da Polščy, kab miž inšym wieści polskuju kolonizacyju na Biełarusi.

Hetyje ludzi lezuć da najdaražejšaho dla našaho narodu — jaho relihii. Padumajcie, chto može pawieryć wam, što heta zapraŭdy sprawa relihii, a nia polskaja spekulacyja na relihii?

Kali-b hetu sprawu zakranuli ksiandzy świedomyje biełarusy, što žadajuć doli, ščaścia swajmu narodu, ksiandzy, što, pranikšysia lubaściaj rodnaho narodu i poŭnyje praŭdziwaści katalickaj wiery, chočuć dać hetu wieru swaim bratom inšaje wiery, — o, pierad hetkimi ksiandzami, kab nawat nie zhadzilisia z imi, my zaŭsiody prakłanili b swaje hałowy! Ale tut wystupili — polskije endeki, katoryje złosna stanowiacca proci ŭsiaho biełaruskaho katoryje hetak pierepiali i zaciamnili katalicyzm polščynaj, što prosty čeławiek nie razbiare, dzie kančajecca adzin i pačynajecca druhi,—dyj, dla katorych, chto wiedaje, štodaražej: katalicyzm ci polščyna—bo užo časta nia kryžyki i medaliki pasyłajuć na biełaruskuju wiosku z Wilni, ale polskije arołčyki i biełarožawy stužački...

Hetkim ludziom my skažem adno:

ruki dałoŭ! Bo wy nam cužyje, wy-złośniki našaho narodu i štob wy ni pačynali rabić, choć by samaje najlepšajewy robicie na kryŭdu narodu, bo u swajej istccie wy žadajecie aniščeńnia jaho!

Možem skazać, pakul u nas buduć ksiandzy palanizatary, pakul praz katalicki kaścioł na Biełarusi budzie prawodzicca apalačeńnia, datul nijakije proby unii niemahčymy i nawat škodny i datul biełarusy z nacyonalnaho punktu buduć wystupać procі takich prob. Bo nia s polskim artom padychodzić da Unii na Biełarusi!

Janučonak.

Kniaź Stanisłaŭ Sapieha Woj, z Oršy, byŭšyj aficer polskich legionaŭ, apawieščaje praz hazety, što s pryčyny warožych adnosin palakoŭ da biełaruskaho ruchu jon wystupaje z usich polskich orhanizacij, da katorych naležaŭ.

Biełaruskaja knižka.

Z hetaho boku wajennaho frontu my majem tolki adnu kniharniu — ŭ Wilni. Wiadomaja reč, što pry ciapierašnich trudnych znosinach hetaja kniharnia nia može jak śled absłužywać prawincii, a heta klepska adbiwajecca na patrebach duchowaj strawy našaho sielanstwa.

Knižka i, naahuł, drukowanaje słowa zaŭsiody mieło wialikaje uświadamlajučaje značeńnie. Mnoha kaho knižka lahčej pierakonywaje, čymsi žywoje słowa, bo wiedama, što druk maje ŭ sabie dla mnohich wialikšuju siłu.

U pieražywany nami moment patreba šyrokaho razwićcia šyreńnia biełaruskich knižek wialikša, čymsi kali-koleč, bo sprawa nacyonalnaho uświedamleńnia ciapier ważniej, čymsi kališ.

Reč wiadomaja, što ciapier nia može, być nijakaj hutarki ab tym, kab adčyniać u miastoch i miastečkah našych biełaruskije kniharni. Dy jość na heta inšaja rada.

Sieć biełaruskich škoł usio raście dy raście, abchoplіwaje ŭsio šyrejšyje kruhi našaho kraju ŭsio bolš jedzie na wiosku maładych biełaruskich wučycieloŭ, kab niaści pramień aświety u rodnyje kuty. Jany, hetyje wučycieli, wielmi časta jadynyje predstaŭniki biełarnskaj intelihencii na wioscy. Woś ich moralnym abawiazkam pawinna być nia tolki wučyciel skaja praca, a i praca nad nacyonalnym uświedamleńniem našaho sielanstwa. U pomač im pryjdzie biełaruskaja knižka. Chaj kožyn wučyciel na wioscy budzie adnačasna i pradaŭcom biełaruskich knižek..·

My čuli, što arhanizujecca biełaruski wučycielski sajuz. Wielmi lohka jon moh-by wypaŭnić rolu pasrednika pamiž wilenskaj kniharniaj i swaimi čienami-wučycielami. Jon moh-by wiaści s kniharniaj razrachunki, trebujučy sprawazdačy ab pradanych knižkach ad swaich čienaŭ.

Drukawanaje słowa usim słušna nazywajuć wialikaj siłaj. U ciapierašni moment, kali patreba šmat siły, chaj idzie na wiosku biełaruskaja knižka i robić toje, čaho ješče nie zrabiło žywoje słowa. Chaj haworyć swaim čytačom, što sprawa narodnaho adradženńia šybka jdzie ŭpiarod i što biełaruskaja mowa pawinna stanuć pobač z inšymi, jak ratnaja im, bo majučaja takija samyje, jak i inšyje, prawy da žyćcia.

F. O.

U Wilni i wakolicach.

× **Chitry hadzinnik.** U Biełaruskim Klubie ŭ niadzielu, 25 listapada, a h. 7 wieč. naš biełaruski majster, p. Soboleŭski, a katorym my pisali ŭžo ŭ „Homanie“, budzie pakazwać swoj hadzinnik—kaścioł i tłumačyć jaho konstrukcju.

× **Kraža karowy.** U nacy na 20 listapada ŭ Markuci ukradziena s chlewa, złamaŭšy zamok, holenderskaja karowa 4 hadoŭ.

× **Niezwyčajnyje cukierki.** U apošnim časie, kali cukier wielmi trudna dastawać, dyj kaštuje jon niačutyje hrošy, ludzi kuplajuć da harbaty wiadomyje kožnamu cukierki — „landrynki“. Hetych „landrynak“ połna ŭ mieści: ich ubačyš u kožnaj kramcy sa spažyŭnymi praduktami. Ažno dziwa, skul jany biarucca pry hetkaj niedastačy ŭ nas cukru! Ale, pryhladzieŭšysia bližej, nima čaho dziwawacca: jany akazwajucca tolki zwierchu pakrytym i cienkim słojem cukru, a ŭ siaredzinie ŭ ich nie šta takoje, što i ŭ wadzie nie tajeć: hlinka, ci niejki padobny pradukt.

Było-by wielmi cikawa wyjaśnić, jakaja fabryka wypuskaje na rynak hety biasporna dachodny „spažyŭny“ pradukt.

Jak my dawiedali, proby hetych „cukierkaŭ“ užo posłany dziela analisa u «Preisprüfungsstelle».

× Zima idzie. U nacy z 21 na 22 u Wilni byŭ pieršy maroz.

× **Skoraja pomač.** U prošłym tydni sn. t. ad 12 XI da 18 XI ŭłučna, skoraja pomač dadzіena ŭ 60 prypadkach, u tym liku było 41 wyjezdoŭ karetki i ŭ 19 prypadkach pomač dadzienа na stancii.

× **Niešćaśliwyje zdareńnia.** Sora Punskaja, zapalajučy benzynowuju lampu, praz nieaściarožnaść wywała wybuch. Ja ŭ s pryčyny hetaho surjozna apaliłasia razam sa swaim hadowym dziciom. Ich adwiaźli u Žydoŭski špital.

Žebračka, Marjanna Jurelewičowaja, 80 h., upała na wulicy i złamała sabie nahu. U karetcy skoraj pomačy jaje adwiaźli ŭ špital u sail miastowaj.

× **Zabarona zabaŭ.** Stadthaŭptmann apawieščaje, što ŭ niadzielu 25 listapada zabaronieny ŭsielakije publičnyje zabawy.

× **Temperatura.** Najwyšejšaja i najniżejšaja temperatura za apošnije dni była pawodług Celsija):

	najwysz.	najniż.
18—19	+ 6,0	+ 1,0
19—20	+ 6,0	+ 1,0

Z USIAHO KRAJU.

Prahrama rasiejskich biełarusaŭ.

„Utro Rasiei“ piše, što biełaruski zjezd (?) pryniaŭ hetkuju rezolucyju: „Budučyna Biełarusi mahčyma tolki ŭ miežach rasiejskaj respubliki. Nielha dapuścić, kab chacia častka Biełaruskaj ziamli papała pad Litwu, Polšču, abo jakuju-budź z warožych wajujučych dziaržaŭ“.

Wystaŭka Kurlandzii u Štutharci.

10 listopada pry karalu i karalewie Wiurtenberskich, ministrach i wyšejšych asobach adkryta ŭ muzei Kurlandzkaja wystaŭka. Načalnik Militär-Verwaltung Kurland, v. Gossler, adkryŭ wystaŭku doŭhai pramowaj, u jakoj koratka staraŭsia dać sabraŭšymsia apisańnie Kurlandzii. Wystaŭka pabita na addziely: literatura i pressa, laśnictwa, škoły, remiesło i štukarstwo, budaŭlany addzieł.

Nowy zahad ab padatkach.

Zahad ab padatkach z nierucho-maściej i promysłoŭ s 3 studnia 1916 hoda zmieniajecca: pry hadawym dachodzi da 200 m. padatku buduć brać 2% zamiest daŭniejšych 4%; pry dachodzi ad 200 da 500 m. — 3%, zamiest 6% i pry dachodzi bolš za 500 m. — 4%.

HRODNIA. Na Murawjoŭskaj wul. na hłybini 50 cm. pad brukam znajšli čeławiečyje kości, jakije majuć pełnie ŭžo wielmi mnoha hadoŭ, bo Murawjoŭskaja wulica z najdaŭniejšych časoŭ stanawiła haściniec i hłaŭnuju arteryju ruchu.

HRODNIA. 15 listapada niamiecki Stadthaŭptmann Jung pakinuŭ swajo stanowišče i wyjechaŭ u Niamieččynu. Na jaho miejsco naznačen b. načalnik biełastockaho pawietu, baron v. Zekendorf.

BIEŁASTOK. Dabrawolnaja pažarnaja kamanda, da katoraj u rasiejskim časi naležało 300, asob, ciapier składajecca tolki z 80.

DUBOWO. Na darozi z Dubowa ŭ Hrodniu znajšli niekolki miachoŭ zwias-

---

Donka-Halonka.

(Hladzi pačatak u № 93 (185) «Homana»).

Wiedźma sa złości papuściła brusam, dyj pierabiła druhuju łapku, ale sučačka na dźwiech skače. Pośle pryjechali pad wialiki les, wiedźma znoŭ ab darohu pytaje, a sučka dawaj dziaukać, dyk Barabacha na jaje ščotkaju i pierabiła trejciu łapku, to sučačka ŭžo na adnej skače. Nazaŭtra wyježdžajuć z lesu, asłož bačać wialiki i charošy dwor, a na bałoni dziewiać žeraboŭ chodzić. To kabyła zaraz zaržała, žeraboy pačuŭšy skočyli da jaje, a sa imi biahuć dziewiać ščaniukoŭ machajušy chwastami ad radaści. A tyje hladziać, dziewiać bratoŭ-rycaroŭsledziačy na hanku u swaim pałacy i pytajuć adzin druhoha: «što tam, bratko, takoje čaŭpiecca?» Asłož i wiedźma padježdžaje pad hanak dyj kryčyć: «Jak majecіesia, bratki maje! Ja ŭsiej świet zmandrawała, ja hałoŭku sturbawała pakul was atšukała!» Jany heto baržđzej, usie dziewiać, chapilisia da jaje, dyj dawaj caławać, abyjmać i ŭžo sami nia wiedajuć što z radaści rabić. Paśla najstaršy pytaje u jaje: „A jakaja heto dziaŭčyna s taboj?“ — «Ot, kaže, jakajaś niezdara wałačyłasia, to ja ŭziała s sabo-ju, nichaj choć kabyłu papasie», — dyj zaraz zahadała dziaŭcy Halоncy kab wieła koni na pole paświć. Dyk dziewka płačučy pawieła, a wiedźmu Babarychu dziewiać bratoŭ-rycaroŭ paniaśli na rukach u pakoj, dyj pasadzili u załatym kreśli, dyj dawaj častawać. Paziraje wiedźma, wočy wyłupiŭšy, što u ichnich pakojach zołato až kapaje: što padaduć pici i jeści, to ŭsio na załacie i ŭ załacie. Tymčasam donka-Halonka koni pasučy, tak ŭžo płače, što mała nie zabjecca z žalu. Wychodzić mienšy brat na hanak, prysłuchowywajecca, što to takoje? ci to ptuška ščabiečе? ci jakoje dziećce pryčytaje? A jana ŭsio kaže:

«Koniki waranyje,
Ješcie trawu puchawuju,
Pijcie wadu łuhawuju.
Soniejko, soniejko,
Syreńka ziamlica,
Drobnieńkaja rasica,
A što-ž maja mama robić?»

A sonce jej atkazywaje:
«Krosny tče, krosny tče,
Załatym pasmom pabiwaje,
Donki-Halonki, donki-Halonki,
At swaich bratkoŭ nažydaje».

A sučačka znoŭ kaže:
„Dziaŭ, dziaŭ, nie kazała maci,
Nočki načawaci;
Wiedźma Barabacha
U załatym kreśleku siadzić,
Na twaje braty hladzić,
Smačnyje reču jeść,
Miod, wino z załatoha kubka papiwaje,
A donka-Halonka słozki razliwaje“.

Uwajšoŭ mienšy brat u pakoj, dyj kaže: — „Wiedajesz siastronka što, i maje wy bratočki, tak ŭžo niešto na dware, ci ptuška ščabiečе, ci dziećce śpiewaje, ale tak, što až serce pranikaje“. A wiedźma sledziačy: «Um, um, to pełnie maja sučka breše, wiedamo prajdziświet, to na ŭsie štuki prydałasia, tolki da raboty to jaje nima!» dyj sama znoŭ usielak zahawarywaje, kab ich zaniać. kab nia jšli usłuchaciśia. Taki adzin z bratoŭ wyjšoŭ na hanak i słuchaje, asio-ž jana taksama pryplakuwaje, a sonce z-za lesu i sučačka jej atkazywajuć. U hetym, jak zamanuć koni iści u pšanicu, abo kudy, to zniekul ści wydry, babry dyj rasamaki wychaplacca, koni papierejmajuć i ŭ hramadku pazhaniajuć. Koni sabie chodziać, a donka Halonka pryčytaje:

„Soniejko, soniejko,
Syreńka ziamlica,
Drobnieńka rasica,
A što-ž maja mama robić?“

Usłuchaŭsia bratok, usłuchaŭsia i niešto krychu dadumaŭsia; zaraz heto ŭbieh da pakoju dyj kaže: «Chadziecie, bratki, tolki paŭsłuchajciesia, to nia ptuška ščabiečе, anno dzieŭčatko ščyru praŭdu kaže!»

Asłož Barabacha tak ich nie puskaje, tak ich nie puskaje! «Nia jdzicie, kaže, to pełnie maja sučka breše, pahawarycie lepš sa mnoju nie kali ja u was była, nie kali iznoŭ budu, to choć paciešymsia adny z adnych“. Nie, taki jany upierlisia, dyj pabiehli na hanak. Usłuchalisia usłuchalisia: «A to-ž, kryknuli, heto tam naša siastronka koni pasie, dy drobnyje słozki lije!» Dy adny uchapili wiedźmu Babarychu, kab dzie nie uciekła, a druhije pabiehli da Halonki, dyj uchapili jaje na ruki, dyj pačali jaje ruki, nohi caławać, dy ŭziali siastronku da pakojоŭ i sami nia wiedajuć, što ŭžo rabić z jeju, a wiedźmu Babarychu złaleznymi baronami rasciahli pa polu.

kowymi praduktami. Heta—redki ŭ naš čas znachod!

RYKAČEI. Tutejšy starasta wioŭ spiski skaciny u hramadzian wielmi nieuważliwa i zapisywaŭ zajawy ludziej, nie prawierajučy. Starasta skinut z miejsca i aštrafowan na 50 m.

ŠYRWINTY. Tut ukradzieny 12-hadowaja čornaja kabyła, 7-hadowaja kaštanowaja i 4- hadowy koń.

MITAWA. Tutejšy cyrulnik B. ašukiwaŭ narod, sulačy pradać cukier i gazu. Pabraŭšy zadatki, jon wioŭ ašukanych ludziej da domu № 21 pry Piatroŭskaj wulicy, ŭwadziŭ u siaredzinu i prasiŭ krychu paždać, a sam uciekaŭ praz druhije dźwiery. Urešci, kryminalnaj palicii pawodłuh apisańnia paciarpieŭšych udałosia dajści winawajcu.

WIESTKI Z RASIEI.

AMSTERDAM. „Times» dawiedywajecca s Pieciarburha, što Lenin 8 listapada predłažyŭ usim wajujučym dzieržawam zrabić zamireńnie na 3 miesiacy.

ŽENIEWA. «Echo de Paris». nakazuje s Pieciarburha, što pasły sajuznikoŭ pastanawili zawiazać znosiny z rasiejskim rewolucyjnym uradam.

APARANDA. Lenin u adnej swajej pramowie ŭ radzie rab. i sałd. skazaŭ, što tolki ciapier pačałasia rewolucija bolšewikoŭ. Ciapier pačniecca carstwo rabotnikoŭ, sielan i sałdatoŭ. Nowy urad daść nowyje zakony. Pryjduć nowyje časy nia tolki dla Rasiei, ale i dla ŭsiaho świetu. Wiestku ab nowym pierewarocie ŭ Rasiei witaŭ proletaryat ŭsich staron. Rewolucija pačynajecca ŭžo i ŭ Anhlii.

ŠTOKHOLM. Bolšewiki zajawili niamieckim niezaležnym socyał-demokratam, što rabotniki i sałdaty zachapili ŭ Rasiei ŭłaść i predłahajuć uraz że pačać pierehawory ab miry biez aneksij i konrybucij — na asnowie samaaznačeńnia nacyonalnaściej. Adnak proci hetaho «mira narodaŭ» paŭstajuć kapitalisty jak u Rasiei, tak i zahranicaj.

Z Niamieččyny, Francii i Aŭstryi bolšewiki atrymali zawiereńnia, što socyalistyčny rasiejski praletaryat może ličyć na silnuju paddzieržku.

ROTTERDAM. Bolšewiki zusim zapanawali ŭ Maskwie. Kreml i inšyje historyčnyje budoŭli astalisia całymi.

APARANDA. S Pieciarburha danosiać:

Hienerał Duchonin prynia ŭ kamandu nad bolšewikami. Narod spakojen. Ad panladziełku iznoŭ čynny elektryčny tramwaj i adkryty banki. Bolšewiki iduć razam z mienšewikami i internacyonalistami. Socyał-rewolucyoniery admowilisia pracawać z bolšewikami.

ŠTOKHOLM. Na pieršaj naradzi kiraŭnikoŭ socyalistyčnych, partyj, jak pałažyć kaniec hramadzkaj wajnie, razhledali hetkuju prahramu:

Tworycca ministerstwo z usich socyalistyčnych partyj. Bolšewiki buduć mieć u im pierewahu. Rady rabotnikoŭ tworać asobnuju orhanizaciju, prysłuchajučuju ministerstwu; jana składajecca sa 100 členaŭ rady rab. i sałd., 100 členaŭ rady sielan, 100 členaŭ miestowych dum Pieciarburskaj i Maskoŭskaj, 80 predstaŭnikoŭ armii i flota, 20 predstaŭnikoŭ fachowych orhanizacij, 15 členaŭ sajuza żaleznadarożnikoŭ i 5 — sajuza pačtowa-telehrafnych służačych.

U prahramie nowaho uradu hawórycca ab toj-časnym pačatku mirnych pierehaworaŭ, razwiazcy ziamielnaj sprawy i sazywie ustanoŭčaho sejmu.

ŠTOKHOLM. Siudy pryjechaŭ prywatny sekretar Kierenskaho, katoramu ŭdałosia ŭciačy s fałšywym paspartam. Jon paćwiardziŭ, što Kierenski uciok, a bolšewiki panujuć u Pieciarburzi. Hienerał Kaledzin starajecca wymaryć Pieciarburh hoładam i, panujučy nad Donieckim basejnam, nie daje wuhla i spažyŭnych praduktaŭ. Bolšewiki areštawali b. ministra zahraničnych spraŭ, Nieratowa, katoraho padezrewajuć, što jon ukrywaje tajnyje umowy Rasiei s sajuźnikami.

HAAGA. Pawodłuh wiestak «Handelsbiatt», atrymanych s Pieciarburha, Kierenskij utraciŭ usiu swaju pawahu. Ale i bolšewiki niedabilisia taho, čaho žadali. U Pieciarburzi jany, praŭda, zachapili ŭłašć, ale upraŭlać usiej Rasiejej nia mohuć.

PIECIARBURH. (Reŭter). Čynoŭniki roznych uradaŭ usio ješče nie prystupajuć da raboty. Jany admaŭlajucca pryznać urad bolšewikoŭ.

ŽENIEWA. „Matin“ piše, što francuskije banki admowilisia wypłačywać hrošy pawodłuh rasiejskich čekaŭ i pierekazoŭ.

Z usiaho świetu.

PARYŽ. (Hawas). Minister-prezydent Klemanso zajawiŭ: „Ja by nie prystaŭ na toje, kab Niamieččynie byŭ dadzien dostup u siamju narodaŭ. Spytajciesia belhijcaŭ, što wart podpis Niamieččyny! Maja meta — dajšci pabiedy. Pad toj čas, jak ludzi bjucca, adbywajucca zjezdy socyalistoŭ i ludziej, katoryje kažuć, što zaŭtra my budziem stajać na parozi mira. Hetak razzbroiwajuć narod“.

Parlament wyskazaŭ uradu swaju wieru i zažadaŭ enerhičnaho wiadzieńnia wajny.

PARYŽ. (Hawas). **Parlament.** Haworučy ab padhatoŭcy mira, Foržo skazaŭ, što jon žadaje zwarotu Elzasa i Lotarynhii, zwarotu strat i utwareńnia siamji narodaŭ. Pryjdzie dzień, kali Niamieččyna budzie prasić mira.

LUGANO. Rymskije hazety pišuć ab spadziewanaj nowaj nocie Papieža.

CIURYCH. Z Londona nakazujuć, što anhlickije rabotniki maniacca zrabić na urad nacisk, kab jon apracawaŭ ahulnuju mirnuju prahramu.

WAŠYNGTON. Kab zrabić wajnu popularnaj, naniaty 15.000 pramoŭcaŭ, katoryje buduć u teatrach, kinematohrafach i t. p. hawaryć pramowy pa 4 minuty.

CIURYCH. S pryčyny apošnich razruchoŭ tut abjaŭleno asadnaje pałažeńnie.

CIURYCH. Na zasiedańni rabotnickaj rady pastanoŭleno nie pracawać u dzień pacharon achwiar wuličnych razruchoŭ.

WARŠAWA. 27 kastryčnika člieny polskaj rehienckaj rady pasłali niamieckamu impierataru piśmo, pišučy ŭ im miž inšym:

„My ždžem, što polski narod, kirujučysia da spaŭńnia swaich ułasnych zadač i apirajučysia na zwiazi zachodniaj kultury naahuł, razam z abiedźwymi centralnymi dzieržawami budzie iści da supolnych palityčnych i ekonomičnych met“.

17 listapada niamiecki impieratar adkazaŭ na heta piśmom, u jakim każe.

„...Ja pierakonan, što Polščy sudženo u swabodnaj, samaachwotnaj jednaści z mahutnaj susiedniaj dzieržawaj ŭstupić u nowy peryod dzieržaŭnaho rasćwietu...“

WARŠAWA. (W.T.B.). Hazety apawieščajuć, što naznačeńnie Jana Kucharzewskaho za pieršaho polskaho ministra-prezydenta paćwierdženo centralnymi dzieržawami.

TELEHRAMY.

Niamieckije apawieščeńnia.

20. XI. Zachodni teatr:

Front Ruprechta Bawarskaho: Artyleryiskaja bitwa u Flandryi, miž lesam Hutholst i Zandworde, wielmi uzmacawałasia i trywała ŭsiu noč. U Artua, naabapoł Skarp, pry Bilkur i pry Kean, bajewaja čynnaść krapčeła.

Front niamieckaho Naślednika: Na paŭnočnym uschodzi ad Suassona i na ŭschodnim bierazi Maassu ahoń značna krapčeŭ.

Uschodni teatr.

Biez pieramien.

Italjanski teatr:

Silnyje kontrataki italjancoŭ proci našych pozycij na Monte Tomba wyzwali wostryje bitwy. Naša piachota adkinuła worahoŭ na ich staryje pazycii. Na nižnim ciačeńni Pijawe—ničoha nowaho.

18.XI Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaho: U Flandryi, miž Pelkapel i Pašendal, ahoń iznoŭ dajšoŭ wialikaj siły. Miž Arra i S. Kanten paśla wostraj artyleryjskaj bitwy uznialisia silnyje anhlickije šturmy miž darohami z Bapom i Peron u Kambre. Šturmy hetyje mieli na meci prarwać niamiecki front u kirunku Kambre. Pad zaščytaj čyślenych pancyrnych samachodaŭ woraham udałosia pasunucca ŭpiarod. Našy rezerwy asłabili ŭdar na zadnich pazycijach. Wioski ŭ pojasie bitwy, ŭ tym liku Grenkur i Markoju, astalisia ŭ rukach worahoŭ. My utracili čašć materjałoŭ, byŭšych na pazycijach. Silny ahoń na poli bitwy trywaŭ da poŭnačy. Siahońnia ranicaj pry Riankur jon iznoŭ dajšoŭ wialikaj siły.

Front niamieckaho Naślednika: Bajewaja čynnaść uzmacawałasia na poŭnočnym zachodzi ad Pino i na ŭschodzi ad Kraonn.

Na uschodnim, makiedonskim i italjankim teatrach — biez wialikšych bitw.

Austryjackije apawieščeńnia.

WIENA. 19.XI. Italjanski teatr:

U harystych wakolicach na poŭdni ad Feltr wojski hienerała Alfreda Kraŭza ŭziali šturmam Kwero i Monte Kornela. Worahi pakinuli ŭ našych rukach bolš za 1.000 pałonnych.

Ałbanski teatr:

Bošnijskie jegiery ŭwarwalisia u italjanskije pieradmastowyje akopy pry Ferras, na nižniaj Wojuzie, wyhnali italjancoŭ i ŭziali wialikuju dabyču.

Kala wajny.

BERLIN. U Rejchstag padadzieno nowaje žadańnie wajennaho kredytu na 15 miljardoŭ marak.

BERLIN. Niamiecki urad abjawiŭ ŭsim sajuznym, neutralnym i warožym dzieržawam, što jon pašyraje błokadny pojas nawakoł Anhlii, ustanoŭlaje nawakoł Azorskich astrawoŭ nowy pojas błokady i zakrywaje dla ruchu ŭsio Siarodziemnaje more, bo hrecki urad Wenizalosa wykarystaŭ pakinutuju Hrecii wolnuju darohu dziela padwozu arużża i amunicii.

BAZEL. U «Daily Mail“ pišuč:

Straty anhlickaho tarhowaho flotu za pieršuju trecinu listapada roŭny stratam za taki-ž čas u krasawiku, mieŭšym dla padwodnaj wajny značeńnie katastrofy.

BERLIN. (W.T.B). Našy padwodnyje łodki iznoŭ zatapili nawakoł Anhlii 14.000 tonn.

ABWIESTKI.

Spisak biełaruskich knižek.

Wiedajučy canu knihi, najlepiej prysłać hrošy napierad hetak tanniej kaštuje pierasyłka.

Knižki aznačenyje *bis* — wyjšli łacinskimi i „ruskimi“ literami.

Nawukowyje dastupnyje dla usich.

	Cena rub. kp.
bis Jan Barszczeŭski, pierszy biełaruski piśmiennik. Biograficzny narys R. Zemkewicza	— 20
Praktycznyje rady ab harodnictwie	— 7
Гутаркі аб небі і зямлі з рысункамі	— 15
bis Cukier, W. Trojcy	— 3
bis Hutarki ab haspadarcy	— 3
bis Jak ratawać uzdutuju žywiołu	— 3
bis Jak baranicca ad chalery	— 1
bis Jak rabić dobryje ramowyje wulli	— 5
bis Ziamielnaja sprawa u Nowaj Zelandii	— 3
bis Karotkaja historyja Biełarusi — Własta	— 60
Bł. Andrej Babola mučynik	— 5
Pčalina—žywiołka małaja a karyści daje mnoha	— 30
Як багацеюц чэскіе селяне	— 10
Як выбірецдэпутетоў у Гас. Думу	— 3
Na darozi da nowaho žyćcia. A. Nowiny	— 20
Alkahol	— 3
Rady dla matak	— 3
Św. Jazafat Kuncewič	— 3
Našto biełarusam hazety	— 2
Kolki słoŭ ab dziawoczaj opratcy na Biełarusi	— 10

Wierszy.

Вязанка, Я. Лучыны	— 4
bis Taras na Parnasie	— 5
Дзед Завала, Ядвіг на III	— 5
Адвечная песьня, ѕбраз у XII зьявах Я. Купалы	— 20
Песьні жальбы, Якуба Коласа	— 30
Huślar, zbornik wieršoŭ J. Kupały	— 50
Кацярына. Т. Шэвчэнка	— 10
Жалейка. Зборнік вершоў,Я. Купалы	— 50
Pan Tadeuš, A. Mickiewiča, pierek. Marcinkiewiča	— 25
Hapon, apowieść Marcinkiewiča	— 15
Wiečarnicy, apowieść Marcinkiewiča	— 15
Ščeroŭskije dažynki, Kupała, Marcinkiewiča	— 20
Dudka biełaruskaja, M. Buračka	— 15
Batrak. Jak Jurka zabahacieŭ.—Jakuba Kołasa	— 10
leśni — Ciški Hartnaho	— 15
Сон на кургане—Янкі Купалы	— 50
Čyžyk Biełaruski, Haljaša Leŭčyka	— 30
Шляхам Жыцьця—Я. Купалы, с партретам аўтора	1 25
Вянок, зборнік вершоў М. Богдановіча	— 50
Apawiedańnia i lehiendy wieršam	— 25
Kantyčka. Biez aprawy 10 k., u aprawie	— 15
Прапаў чэлавек і др.—Якуба Коласа	— 5
Z rodnaho zahonu — A. Ziaziuli	— 6
Kurhannaja kwietka. Zbornik paezii K. Bulło	— 25

Č czytać jak CZ; Š—jak SZ

Biełaruskije muzykalnyje twory.

Беларускі песенн к з нотамі	— 1
Biełaruskije pieśni z notami. I časć. Sabraŭ A. Hryniewič	— 3
Biełaruskije pieśni z notami. II časć. Sabraŭ A. Hryniewič i A. Ziaziula	— 25
Беларускіе песьні разложэные на 4 галасы; адна песьня у 4 галасох 10 к.. кожны голас	— 3
Чамуж мне ня пець. Ой ляцелі гусі. Дый кудыж ты. Ой пайду я лугам. Ды ўжо сонейка.	
bis A chto tam idzie? J. Kupały, muz. Rohoŭskaho	— 10

Wilnia, Zawalnaja 7. Biełaruskaja Kniharnia.

Wilnia, Wallstrasse 7, Weisruthenische Buchhandlung, W. Łastoŭski.